

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1. หน่วยงานรับผิดชอบ

- 1.1 หน่วยงานหลัก มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ
- 1.2 หน่วยงานบูรณาการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/ นโยบาย

- 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม
- 2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม
 ประเด็นแผนย่อย 4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง
 และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม
- 2.4 นโยบายหลักด้าน การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ
 พระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

3. หลักการและเหตุผล

โครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนาต่อทั่วประเทศ หลักการพัฒนามุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ในท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนา พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลักการดำเนินงานเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ตลอดจนพื้นที่ทำกินเพื่อให้ราษฎรอยู่รอดพอเพียงในสภาพภูมิสังคมสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การขับเคลื่อนโครงการเริ่มต้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจากจังหวัดน่านมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ เป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ 45 ของแม่น้ำเจ้าพระยา) โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน รวม 15 อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอสองแคว ท่าวังผา เจริญพระเกียรติ บ่อเกลือ เชียงกลาง สันติสุข แม่จริม เวียงสา นาน้อย นาหมื่น บ้านหลวง เมืองน่าน ภูเพียง พ่วงช้าง และอำเภอบัว เพื่อการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ แคว้นทางป่าเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกร โดยการให้ความรู้และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ให้เกิดการผลิตราย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับจังหวัดน่าน และประธานคณะทำงานโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ในการร่วมพัฒนาในฐานะคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลังพระฯ ตามคำสั่งจังหวัดน่าน ที่ผ่านมาได้ปรับแผนงานงบประมาณปี พ.ศ. 2553 สนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระฯ โดยดำเนินการในพื้นที่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบัว อำเภอภูเพียง อำเภอเจริญพระเกียรติ อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข อำเภอเชียงกลาง อำเภอ

เวียงสา และอำเภอเมืองน่าน ตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ โดยวิธีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ข้าราชการและประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเผยแพร่สู่ทุกชนบท ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ วิกฤตน้ำ วิกฤตอาหาร วิกฤตพลังงาน และวิกฤตภาวะโลกร้อน โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ในทุกขั้นตอนของการดำเนินตามโครงการปิดทองหลังพระฯ มีเจตนารมณ์แนวทางการดำเนินการและกิจกรรมร่วมมือโดยมีความคาดหวังว่าวันหนึ่งพื้นที่ที่ขยายออกไป ท้ายที่สุดก็จะประสานเป็นพื้นที่เดียวกัน ธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ประชาชนน้อมนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ส.ป.ก. วางแผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคงไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการวางแผนดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายตามลำดับขั้นตอน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจะต้องไม่กลับไปแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยว สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำเกษตรผสมผสานที่สร้างรายได้ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อการบูรณาการองค์ความรู้ของ รัชกาลที่ 9 ตามแนวพระราชดำรินี้ 6 มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ดำเนินการร่วมกันโดยยึดพื้นที่เป้าหมายเป็นสำคัญ

4.2 เพื่อน้อมนำหลักการทรงงานของ รัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการร่วมดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระฯ ตลอดจนพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

4.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้การนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 120 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน บ้านดอนอุดม ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

7. วิธีดำเนินการ

7.1 สำรวจความต้องการของเกษตรกร

7.2 ประสาน สำรวจพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์ศักยภาพเกษตรกร พื้นที่ และตลาด เพื่อกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนธุรกิจ

- 7.3 ฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน หลักสูตร การปรับเปลี่ยนพืชเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน จำนวน 120 ราย
- 7.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม จำนวน 120 ราย
- 7.5 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประกอบไร่นา จำนวน 120 ราย 120 ไร่
- 7.6 การรายงานผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ Google sheet
- 7.7 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์
- 7.8 การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ/ผลสำเร็จของเกษตรกรผ่านทางเอกสาร และสื่อออนไลน์ ฯลฯ
- 7.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด/ส่วนกลาง

8. ตัวชี้วัด

- 8.1 เจริญปริมาณ
 - เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน 120 ราย
- 8.2 เจริญคุณภาพ
 - เกษตรกรเป้าหมาย น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- 8.3 ผลสัมฤทธิ์
 - ร้อยละ 60 ของเกษตรกร มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

10. งบประมาณ

- 10.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน (ต.ค. 66 - พ.ค. 67) จำนวน 154,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นสี่พันบาทถ้วน)
 - 10.2 เงินจากแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายจ่ายขาด รายการที่ 2.8 โครงการเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่เร่งด่วนและเป็นภารกิจของ ส.ป.ก. โดยตรง แต่ไม่ได้รับเงินงบประมาณวงเงิน 300,000,000 บาท (สามร้อยล้านบาท) จำนวน 156,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน)
- รวมงบประมาณทั้งสิ้น 310,000 บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

11. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 12.1 เกษตรกรมีการพัฒนาตนเอง และแปลงเกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริ ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นลำดับ
- 12.2 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้สามารถทำการเกษตรอย่างถูกวิธี โดยไม่ทำลายป่าซึ่งเป็นป่าต้นน้ำสำคัญของจังหวัดน่าน

12.3 เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเกษตรกรด้วยกัน เกิดเป็นเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน

12.4 มีการน้อมนำหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานโครงการ ทำให้สามารถเข้าถึงและช่วยเหลือเกษตรกรได้

1. ไฟล์โครงการฯ Word
2. ตารางจัดสรรงบประมาณโครงการปิดทองหลังพระฯ ปี 2567